

Gaandeweg

VOLGENS EEN WIJS WOORD VAN PREDIKER IS ER VOOR ALLES EEN TIJD. Een tijd van komen en een tijd van gaan. Een tijd van werken en een tijd van rusten. Ook voor het project Gaandeweg is er een tijd – tot aan 1 januari 2021. Daarna blijven we onze bediening wel uitoefenen, al naar gelang de omstandigheden van de levensfase die nu aanbreekt. In dit uitgebreide bulletin sluiten we het project af met een terugblik op de gegane weg. Het volgende relaas is onze *eben haëzer*, een ‘steen om te gedenken dat tot hiertoe de Here ons geholpen heeft’ (zie 1 Samuël 7:12. Aan het eind kijken we vooruit naar wat komen gaat, in december en daarna.

Toen we in de zomer van 1998 naar Frankrijk vertrokken, schreven we een nieuwsbrief onder de titel Gaandeweg. Zo heette ook het missionaire project dat door de thuisfrontcommissie voor ons werd opgezet. Op dat moment hadden u en wij geen flauw vermoeden hoelang dit project zou gaan duren, en nog minder van hoe die titel zou worden bewaarheid in wat komen zou. We schrijven nu 22 jaar later. In al die tijd heeft u ons van de ene plek naar de andere zien gaan.

De tegenslag werd een omslag

We zijn eerst neergestreken in het christelijke vakantie- en conferentiecentrum in Gagnières, een klein dorp verborgen in een dal in de Cevennen. Het bestuur had ons uitgenodigd om een jaar met hen op te trekken om te zien of we vervolgens het werk zouden kunnen voortzetten. Het is helaas anders gelopen. Bij aankomst liet de directeur ons op discrete, indirecte wijze weten dat het bestuur dit ‘niet zo had bedoeld’. Wat een enorme tegenslag. We waren terug bij af, moesten de koers wijzigen en onze weg elders in Frankrijk vinden. Wel mochten we een tijdje in Gagnières verblijven om te wennen aan de Franse cultuur en taal, en voor Evert om alle formaliteiten te regelen in verband met het zich vestigen als kleine zelfstandige (belasting, sociale zekerheid, ziekteverzekering, enz.).

Centre Chrétien,
Hoofdgebouw en de
Tent van Eenheid,
voor de vele conferenties in de zomer

Om gericht en grondiger de taal en vooral de taalgebruiken te leren, hebben we een trimester doorgebracht op de missionaire talenschool in Albertville, midden in de Alpen. In die periode van verkennen, contacten leggen, kwamen we in gesprek met de Federatie van Baptistengemeente. Op grond van ons voorgaande werk in Nederland (predikant, pastoraal werk) werden we aangenomen als voorgangersechtpaar. Vanuit de afdeling Binnenlandse Missie (die nieuwe gemeenten sticht en ontwikkelt) kwam de vraag of we ons helemaal naar de andere kant van Frankrijk wilden verkassen. Dat hebben we gedaan, want we zagen hierin de hand van de HERE God.

Leren hoe dingen in Frankrijk werken

Zo kwamen we in augustus 1999 terecht in Cherbourg, in het noordelijkste puntje van Normandië. Fransen noemen dat wel ‘het einde van de wereld’, om aan te geven: ‘wie gaat daar nou toch naar toe!’ Wij dus. Niet wetende wat ons te wachten stond. Het werd zowel een culturele als een kerk-culturele schok. Eerlijk gezegd hadden we weinig idee van hoe gemeenten en pastors in Frankrijk functioneren. Al wat we meenden te weten, moesten we afleren, om in de leerschool te gaan van hoe de dingen in Frankrijk gaan, inclusief alle ongeschreven wetten en verwachtingspatronen. Keer op keer liepen we daar tegenaan.

De oprichter, een Zweedse missionaire pastor, was plotseling teruggekeerd naar zijn vaderland. De gemeente was aan het uiteenvallen. Onze opdracht was de mensen helpen om zich op een nieuwe toekomst te richten, en plaats te bereiden voor een Franse voorganger. Dankzij de genade van de Heer en de behulpzaamheid van de kleine kring gelovigen is dat ‘gelukt’, als je dat zo mag zeggen. We mochten zelfs een verzoening helpen tot stand brengen tussen deze gemeente en een andere groep. Daardoor was het eenvoudige kerkzaaltje op het industrieterrein ineens veel voller. Ook introduceerden we daar iets de Bijbelse feesten, waaronder een Seder-viering (Paasmaaltijd). Dat was wennen voor de anderen!

Meerdere gemeenten dienen, kan dat?

Tijdens dit 'stagejaar', zoals het heette, hadden we het idee om daarna een interlokale bediening voor meerdere gemeenten te ontwikkelen, zoals we dat ook in Nederland kenden (en hadden gedaan). Onze vingers op de kaart van Frankrijk schoof weer helemaal naar het zuiden en hielden stil bij Avignon. Een centrum van historie en cultuur. Hier woonden ooit de pausen. Nu wij.

Waarom Avignon? In dat gebied lag ons hart. We voelden ons verbonden met het gebied waar destijds de vervolgde hugenoten (Franse protestanten) hadden geschuild en standgehouden. In Avignon hebben we geen gemeente onder onze verantwoordelijkheid gehad, maar Evert heeft wel regelmatig prediking en wekelijkse Bijbelstudies kunnen verzorgen in enkele Vrije Evangelische gemeenten: Avignon, Aix-en-Provence, Salon-de-Provence. Janna deed een opleiding voor tweetalig secretariaat en gaf als vrijwilliger schrijf- en Franse taalles aan Moslimvrouwen. Zij zong mee in het koor van de *Église Reformée* en Evert speelde er orgel.

In 2000 kreeg Evert de mogelijkheid om docent te worden aan de Evangelische Theologische Faculteit (ETF) in Leuven. Niet bepaald naast de deur, maar toch te doen, dankzij de zojuist geopende TGV-verbinding tussen Avignon en Brussel, via luchthaven Charles de Gaulle en Lille. Dat betekende in collegeperiodes om de andere week een paar dagen 'Leuven'. Reistijd zes uur. Nog verder ging het. Naar Franstalig Afrika. Voor korte perioden van theologisch onderwijs, seminars in gemeenten en, wat Janna betreft, onderwijs aan vrouwen. Samen naar Togo, Burkina Fasso en Congo-Brazzaville, en Evert alleen nog een keer naar dat laatste land. De rector van de theologische faculteit vond dat wij voor langere tijd naar Brazzaville zouden moeten komen, maar die weg zijn we toch maar niet gegaan.

De gebouwen en de docenten van de ETF. Evert staat derde rij van voren, links.

Intussen merkten we dat het idee van een interlokale bediening in de Franse context moeilijk realiseerbaar is. Wie niet voorganger van een lokale gemeente is, valt buiten de lijnen. Onze conclusie was dat we ons dus eerst aan één gemeente moesten verbinden

om daarna in meerdere gemeenten te kunnen werken. We gingen hierover in gesprek met de gemeenten die we al hielpen en die geen voorganger (meer) hadden. Tot drie keer toe ging de deur die aanvankelijk open stond, om vreemde redenen weer dicht. Eenzelfde teleurstelling als eerder in Gagnières. Weer moest het roer om. Van de Baptistenfederatie vernamen we dat zij een voorgangersechtpaar zocht – met een eigen bron van inkomen – voor een urgente situatie in een kleine gemeente in Toulouse, waar de voorganger, een Engelse zending, door conflicten was vertrokken.

De zegen van postmoderne studenten

Begin 2003 verkasten we naar Toulouse, nog steeds in het zuiden maar wel 350 km verderop. Toulouse, de hoofdstad van de regio Occitanië (die bijna zo groot is als de Benelux) heeft een glorieus verleden, een rijk cultureel erfgoed, en is nu na Parijs de tweede studentenstad van Frankrijk, met een snelgroeiende, internationaal georiënteerde bevolking, vanwege de luchtvaart- en ruimtevaartindustrie. Hier wordt de Airbus vervaardigd!

In het begin hadden we het moeilijk. De Baptisten-gemeente in Toulouse, gesticht in de jaren 1980, was vrijwel geheel uit elkaar gevallen. We begonnen met het handjevol studenten dat was overgebleven. Toch kunnen we achteraf zeggen dat 'Toulouse' een kans was die de HERE God ons heeft gegeven. We hebben er met ontzettend veel plezier gewerkt.

Dankzij het enthousiasme van de studenten, en de bijstand van Boven, kwamen we in contact met een al maar groeiende kring van eerst jongeren, daarna gezinnen met kinderen en zelfs enkele ouderen die het gedruis niet te veel was. Opvallend was het aantal musicerende jongeren, we hadden zelfs meerdere teams om de muziek en de lofzang te leiden. Ieder jaar waren er doopdiensten en iedere zomer een of twee huwelijksinzegeningen. Op baptistenfederaal niveau werd Janna voorzitter van de regio Zuid-Frankrijk.

Op onze beurt hebben wij veel geleerd van deze nieuwe generatie gelovigen, en via hen van de postmoderne cultuur waarin zij leefden, veelal in een volstrekt geseculariseerde omgeving (universiteiten, onderzoeksinstituten). De mensen zijn ons kostbaar geworden. We hebben veel vrienden aan 'Toulouse' overgehouden.

Ons doel was de gemeente te helpen zelfstandig te worden, dat wil zeggen in staat op eigen kracht te functioneren en een voorganger te bekostigen. Opnieuw bereidden we de komst van opvolgers voor. Zo kwamen we in contact met Thierry en Raymonde die onze vrienden zijn geworden. We fabriceerden een soort van voorgangersstokje en gaven dat in de zomer van 2008 plechtig aan hen over. Hoe nu verder? En waar?

De rollen omgedraaid

Enkele maanden daarvoor deed de Vrije Evangelische Gemeente in Castelnau-d'Aud, een klein stadje zo'n 50 kilometer ten zuidoosten van Toulouse. Eerst op Evert, maar die had het op zijn hart zich meer toe te wijden

aan onderwijs (aan de ETF, in Frankrijk, en wie weet ook elders) en publiceren. Vervolgens op Janna – en of Evert dan adjunct pastor zou willen zijn. Zij heeft deze uitdaging aangenomen. ‘Onze’ Baptistenfederatie en de Unie van Vrije Evangelische Gemeenten die nauw met elkaar samenwerken, gingen ermee akkoord dat zij proponent pastor werd in Castelnaudary. Zo ging het van de grote stad naar het platteland. Castelnaudary heeft een centrumfunctie in een uitgestrekt agrarisch gebied (vooral zonnebloemen en tarwe).

Janna als predikante van het Woord.

Nu waren de rollen omgedraaid en was Janna de predikante – met Evert in de pastorale bijrol. Proponent wil zeggen de begintijd van de bediening waarin de predikant een reeks van pastorale vormingssessies volgt aan de Pastorale school in Parijs. Geholpen door de vele ervaringen in Toulouse en Cherbourg als co-pastor, kon zij de gemeente leiden.

De mensen accepteerden haar als vrouw in het ambt, zonder problemen. Het werd een vruchtbare tijd, via veel huisbezoekwerk – in Frankrijk heel ongewoon maar volgens ons het hart van het predikantswerk – zat de kleine kerkzaal op de begane grond van een verbouwd winkelpand in het hartje van de stad steeds voller. Wij woonden op de verdiepingen daarboven. Onze vleugelpiano stond in de zaal, waardoor Evert er concerten kon geven, wat ook weer mensen trok.

Na twee jaar hartelijk samenwerken kwam er spanning, want sommigen vonden dat Janna te veel open stond voor ‘het charismatische’. Het bestuur was verdeeld. Duidelijk werd dat zij na de proponentperiode hier niet verder kon (mocht). Weer een teleurstelling!

Sociaal-cultureel getuigenis

We schrijven 2010. Opnieuw ging het sluiten van de ene deur gepaard met het openen van een andere. De baptistengemeente in Perpignan deed een beroep op Janna. Zo zuidelijk waren we nog niet gegaan. Perpignan is de hoofdstad van het meest zuidelijke departement, ook wel Frans Catalonië genoemd. Het is echt grensgebied. De autochtone bevolking voelt zich sterk verbonden met Catalonië aan de overkant van de Pyreneeën. Hun ‘grote stad’ is niet Toulouse en al helemaal niet Parijs, maar Barcelona. Wij kenden het vertrekkende voorgangersechtpaar goed. De overgang verliep vlot en in goede harmonie.

In de periode van Perpignan kreeg Janna de officiële erkenning als predikante van de Baptistenfederatie. Ze had haar voortgezette pastorale vorming afgerond en de landelijke evaluatiecommissie vond dat ze goed functioneerde. Inderdaad, ze kon het goed vinden met Catalanen en de ‘import’ bevolking van elders. Naast prediking en pastoraat mocht ze zich uitleven als organisator. Onder haar leiding kreeg de kerkzaal een face-lift en werd het een centrum van sociaal-culturele activiteiten gericht op de buurt, verbonden met de communicatie van de boodschap. Ze wist mensen hiervoor te motiveren. Net zoals ze dat destijds had gedaan in de beginjaren van het Reveilwerk in Lelystad – sommigen van u zullen zich dat herinneren.

In diezelfde jaren breidde de onderwijsbediening van Evert zich uit. In 2008 was hij gepromoveerd aan de ETF en benoemd tot hoogleraar. Hij werd lid van het organiserend comité van Pastorale School in Parijs die we zojuist al noemden, en in 2010 werd hij daarvan directeur. Plus hoofdredacteur van het pastoraal theologisch tijdschrift Cahiers de l'Ecole Pastorale. Er kwamen uitnodigingen vanuit diverse Europese landen voor seminars en lezingen. Zelfs vanuit Marokko – dat overigens vanuit Perpignan gezien dichterbij lag dan Leuven. In deze jaren publiceerde hij heel wat boeken en artikelen, in het Frans en Engels, enkele ook in het Nederlands.

Evert spreekt over ‘Missie in Europa’, tijdens de gelijknamige conferentie in de Koreaanse hoofdstad Seoul, februari 2011.

In Perpignan mochten we veel ervaring opdoen met interreligieuze samenwerking. Vanwege de spanningen tussen diverse bevolkingsgroepen (moslims, zigeuners, autochtonen) had het stadsbestuur aangedrongen op een interreligieus overleg om de sociale vrede te bevorderen. We hebben daar van harte aan meegedaan, zonder daarbij ons getuigenis te verbergen. Nog vers in ons geheugen gegrift staat het interreligieuze concert in het historische Paleis van de Koningen van Majorca, waar Evert piano heeft gespeeld, met korte uitleg over de christelijke inspiratie van de composities.

Aan deze rijke periode in het Catalaanse land kwam een einde toen Janna op haar zesenzestigste besloot dat zij de leiding van de gemeente beter kon toevertrouwen aan een nieuwe generatie. Net als Cherbourg en Toulouse bereidden we de weg voor de komst een jonge predikant, Michaël, in de zomer van 2014. Hij werkt daar nog steeds met veel plezier.

Dus reed opnieuw een verhuishwagen voor. Deze keer ging het naar Nîmes, onze zevende halteplaats, de laatste tot nu toe. Dat was een beetje terugkeren, want deze stad ligt maar 50 kilometer van Avignon.

Nîmes, een van oorsprong Romeinse stad, was sinds de Reformatie een centrum van rijk protestants leven. Het huidige gemeentebestuur prefereert echter het heidense Romeinse verleden veel meer in het zonnetje te zetten, met uitgebreide Romeinse spelen in en rondom de arena, gebouwd in de eerste eeuw, en te zwijgen over het protestantse verleden. Ook is Nîmes een centrum van stierengevechten, die tienduizenden mensen trekken in dezelfde arena, een traditie van volksvermaak die verankerd is in het voorchristelijke heidendom. Met de christenen in deze stad bidden we om nieuwe aanraking van de HERE God, zodat het vuur van geloof opnieuw zal opwaaien.

Met pensioen, maar niet heus

Als *retraitée* (met pensioen) en dus als vrijwilliger ontwikkelde Janna tal van activiteiten: ze gaf tot voor kort leiding aan een team van vrijwilligers die zoekwerk van vereenzaamde ouderen. Ze is medewerkster van de lokale christelijke radio, preekt en leidt samenkomsten in gemeenten, leidt een groep van 'vrouwen en geloof', en is al jaren lid van een plaatselijk klassiek koor.

Evert ging door met zijn onderwijs in Frankrijk, in Leuven en elders in Europa. Tot aan de coronacrisis heeft hij veel gereisd.

Het publiceren kwam de laatste tijd wel goeddeels tot stilstand. Het schrijven kost veel moeite, te veel eigenlijk. Het meer laatste wapenfeit was een nieuw boek over de invloed van het christendom op de Europese cultuur en samenleving, vroeger en nu: *Christian Faith and the Making of Europe*. Dat verscheen eindelijk, na jarenlang geploeter, in 2020.

Kerstconcert mag doorgaan

Op lokaal niveau werd Evert actief in de protestantse gemeente. In de drie kerken komen op zondag nog maar heel weinig mensen. Wel staan er mooie orgels. Evert werd verantwoordelijke voor het onderhoud daarvan. Met het oog op de restauratie van het grootste orgel richtte hij een vereniging op. Hij geeft regelmatig concerten, ook in de RK kathedraal. Nu we dit schrijven, is hij in volle voorbereiding van het grote kerstconcert op zondagmiddag 20 december, gegeven samen met een zangeres en een hoboïst. We horen zojuist op het nieuws dat de opsluiting in verband met corona zal worden versoepeld: concerten in de middag mogen weer. Gelukkig repeteren we dus niet voor niets.

De weg die voor ons ligt

Per 1 januari 2021 stopt het project, maar we zetten onze bediening voort, omdat dat nu eenmaal in ons zit, zij het aangepast aan de levensfase en de omstandigheden van straks. Dit jaar ging ook Evert met pensioen in het Franse systeem met pensioen, als bijna 68-jarige. Naarmate de fysieke en geestelijke kracht die ons gegeven worden, hopen we gemeenten te blijven dienen via prediking en toerusting. En via muziek maken een getuige van het evangelie te zijn.

Evert blijft enkele vakken doceren aan de theologisch faculteiten in Leuven in Parijs, en lezingen verzorgen hier en daar. Er zijn voor 2021 diverse uitnodigingen. Ook blijft hij actief in (1) de dialoog tussen de Wereld Evangelische Alliantie en overkoepelende Joodse organisaties, (2) de commissie voor de relaties met het Joodse volk van de Franse Evangelische Raad, en (3) de commissie relaties met het jodendom van de Franse Protestantse Federatie. Van de eerst twee is hij mede-initiatiefnemer.

Een gebedspunt is dat het schrijven Evert weer mogelijk gaat worden, want er ligt zoveel materiaal om uit te werken.

Voor wie verbonden willen blijven

Lieve mensen, ook voor u stopt het project Gaandeweg. Zo de HERE wil en wij leven, blijven we doende in het Gods Koninkrijk. Wanneer u daarin met ons verbonden wilt blijven, 'post-Gaandeweg' en op persoonlijke titel, zullen wij dat zeer op prijs stellen. Wij zullen u dan zo nu en dan op de hoogte houden van ons werk. We zijn de penningmeester van Reveil Lelystad erkentelijk dat de Gaandeweg rekening voorlopig blijft openstaan voor giften. Die zijn zeker welkom, aangezien we met onze bescheiden inkomsten van de afgelopen jaren te weinig pensioen hebben kunnen opbouwen, naast de AOW waarvan wij slechts een deel ontvangen.

Dank

In de 22 jaar van het project Gaandeweg waren er vele 'partners in missie' zoals dat heet, die voor ons baden, betrokkenheid toonden, en met hun stoffelijke steun ons werk mogelijk maakten. We zijn hen daar bijzonder dankbaar voor. We noemen met name onze vrienden van de Thuisfrontcommissie die vanaf het begin hebben gezorgd voor de verspreiding van Gaandeweg, het adressenbestand, de financiële aspecten van ons reilen en zeilen, en die ons met goede raad hebben bijgestaan. Dit is alles is voor onze tastbaar teken van de trouw van onze God en hemelse Vader, die ons om Jezus' wil nooit verlaat en altijd zijn liefde naar ons doet uitgaan. Dat wil Hij ook voor u betekenen. Aan zijn goede zorg en zegen bevelen wij u van harte toe.

Evert en Janna

Informatie over boeken, artikelen, conferenties: www.evertvandepoll.com

Tel. (+33) 6 88 02 07 00 – Email yvandepoll@orange.fr

Thuisfront Commissie – Zoom 17-19, 8225 KL Lelystad – 0320 22 60 54 – tfcgaandeweg@gmail.com

Giften – IBAN, NL37 INGB 0008 3286 47 t.n.v. Evangeliegemeente Reveil, o.v.v. Gaandeweg